

ความหมายและความสำคัญของการพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับเด็กปฐมวัย

ความหมาย

ทักษะชีวิตสำหรับเด็กปฐมวัย หมายถึง ความสามารถของเด็กปฐมวัย ตั้งแต่วัยแรกเกิดจนถึง 5 ขวบที่ได้รับการพัฒนาส่งเสริมในการปรับตัว และมีพฤติกรรมด้านความคิด ความรู้สึก และความสามารถในการ แสดงออกอย่างเหมาะสม สามารถดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกับ ผู้อื่นได้อย่างสร้างสรรค์และมีความสุข

ความสำคัญ

ทักษะชีวิตสำหรับเด็กปฐมวัย มีความสำคัญต่อเด็กจะทำให้เด็ก ได้แสดงอารมณ์ในทางที่เหมาะสม มีการแสดงพฤติกรรม ในทางสังคมเป็นเชิงบวก และมีความสำคัญต่อสังคม โดยสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข สามารถจัดการกับปัญหาต่างๆ ในชีวิตของตนได้ และสามารถปรับตัว ให้เข้ากับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาได้อย่างเหมาะสม ทำให้สังคมนั้นเกิดความเข้มแข็งได้ในที่สุด

แนวคิด หลักการ ทฤษฎีทางสังคมของเด็กปฐมวัย

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม
อัลเบิร์ต แบนดูรา
(Albert Bandura,
1986)

แนวคิดของแบนดูรา เน้นพฤติกรรมใด ๆ ก็ตามสามารถปรับหรือเปลี่ยนได้ตามหลักการเรียนรู้ เป็นการกระตุ้นเด็ก มีการเรียนรู้พัฒนาการทางด้านสังคม โดยใช้การสังเกตตัวแบบที่เด็กเห็น เด็กมีระดับการเรียนรู้แล้ว เด็กจะมีทางเลือกใหม่ ๆ เพิ่มมากขึ้น เพื่อเก็บสะสมพฤติกรรมที่เป็นไปได้เอาไว้ และยิ่งกว่านั้นตัวแปรจะช่วยให้เขาเลือกสถานการณ์ที่ดีที่สุดไว้ใช้ปฏิบัติต่อไป

การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยจึงเกิดขึ้นได้ ซึ่งกระบวนการต่าง ๆ ของการเลียนแบบของเด็ก ประกอบด้วย 4 กระบวนการ คือ

1. กระบวนการดึงดูดความสนใจ (Attentional Process) กิจกรรมการเรียนรู้ที่เด็กได้สังเกตตัวแบบ และตัวแบบนั้นดึงดูดให้เด็กสนใจที่จะเลียนแบบ ควรเป็นพฤติกรรมง่าย ๆ ไม่สลับซับซ้อนง่ายต่อการเอาใจใส่ของเด็กที่เกิดการเลียนแบบและเกิดการเรียนรู้
2. กระบวนการคงไว้ (Retention Process) คือ กระบวนการบันทึกรหัสเป็นความจำ
3. กระบวนการแสดงออก (Motor Reproduction Process) คือ การแสดงผลการเรียนรู้ด้วยการกระทำ
4. กระบวนการจูงใจ (Motivational Process) คือ กระบวนการเสริมแรงให้กับเด็กเพื่อแสดงพฤติกรรมตามตัวแบบได้ถูกต้อง

ทฤษฎีความผูกพันของ
จอห์น โบลบี

นักจิตวิทยา ชื่อ จอห์น โบลบี เชื่อว่า พฤติกรรมความรู้สึกผูกพันวิวัฒนาการผ่านกระบวนการคัดเลือกตามธรรมชาติ คุณค่าการปรับตัวและความรู้สึกผูกพันทำให้ทารกมีโอกาสรอดได้มากกว่าเพราะมีพ่อแม่อยู่ใกล้เพื่อให้การเลี้ยงดูและปกป้องคุ้มครอง ขั้นพัฒนาการความผูกพันของ โบลบีมี 4 ขั้น คือ

ขั้นที่ 1 ขั้นก่อนความผูกพัน ช่วงอายุ 0-2 เดือน เด็กแสดงกิริยาตอบสนองเมื่อเห็นคนแปลกหน้าไม่แตกต่างกับบุคคลที่ดูแลตนเอง

ขั้นที่ 2 ขั้นสร้างความผูกพัน ช่วงอายุ 2-7 เดือน เด็กจดจำหรือแสดงอาการบุคคลที่รู้จัก ใกล้ชิด

ขั้นที่ 3 ขั้นแสดงความผูกพันชัดเจน ช่วงอายุ 7-24 เดือน เด็กจะกังวลและกลัวคนแปลกหน้า

ขั้นที่ 4 หุ่นส่วนที่เกี่ยวพันกันอย่างมีเป้าหมาย ช่วงอายุ 24 เดือนขึ้นไป เด็กจะมีความผูกพันกับผู้เลี้ยงดู

การเกิดความผูกพันระหว่างเด็กกับผู้เลี้ยงดูจะมีความผูกพันที่ดีในช่วงแรกของชีวิต ในสองปีแรกเด็กจะมีความเชื่อในตนเองและจะประสบความสำเร็จในวิถีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความท้าทายชีวิตด้านอารมณ์และสังคม

**ทฤษฎีพัฒนาการทาง
บุคลิกภาพของซิกมันด์
ฟรอยด์
(Sigmund Freud)**

ทฤษฎีนี้เชื่อว่า พัฒนาการทางบุคลิกภาพของเด็กแต่ละคนจะขึ้นอยู่กับ
กับการเปลี่ยนแปลงชีวภาพของร่างกาย โดยร่างกายจะเปลี่ยนแปลง
บริเวณแห่งความพึงพอใจเป็นระยะ ๆ ในช่วงอายุต่าง ๆ กัน ฟรอยด์
(Freud) ได้แบ่งลำดับขั้นพัฒนาการทางเพศไว้ 5 ขั้น ดังนี้

1. ขั้นความพอใจอยู่ในบริเวณปาก (Oral) พัฒนาการในขั้นนี้
อยู่ในช่วงอายุ 0-1 ปี ในขั้นนี้จะมีความสนใจบริเวณปาก ปากนำ
ความสุขเมื่อได้ถูกอาหารสนองความต้องการความหิว ถ้าไม่ได้รับ
การตอบสนองก็อาจจะทำให้เกิดความคับข้องใจ

2. ขั้นความพอใจอยู่ที่บริเวณทวารหนัก (Anus)
พัฒนาการในขั้นนี้อยู่ในช่วงอายุ 1-3 ปี ซึ่งเป็นระยะขับถ่าย เด็กจะ
เรียนรู้การขับถ่าย ถ้าเด็กไม่ถูกบังคับก็จะเกิดความพอใจ ไม่ขัด
แย้งและไม่เกิดความตึงเครียดทางอารมณ์

3. ขั้นความพอใจอยู่ที่อวัยวะเพศ (Phallic) พัฒนาการใน
ขั้นนี้อยู่ในช่วงอายุ 3-6 ปี ซึ่งเป็นระยะเกี่ยวข้องกับอวัยวะสืบพันธุ์
สนใจ อยากรู้อยากเห็น สภาพร่างกายแตกต่างกันไปตามเพศ เรียนรู้
บทบาททางเพศของตน เลียนแบบบทบาทพ่อแม่ของตน ต้องการ
ความรัก ความอบอุ่นจากพ่อแม่

4. ขั้นก่อนวัยรุ่น (Latency) พัฒนาการในขั้นนี้อยู่ในช่วง
อายุ 6-11 ปี เป็นระยะสนใจสังคมเพื่อนฝูง เด็กจะพยายามปรับตัว
ให้มีความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่น ๆ

5. ขั้นวัยรุ่น พัฒนาการในขั้นนี้อยู่ในช่วงตั้งแต่วัยรุ่นถึงวัย
ผู้ใหญ่ เป็นระยะที่มีความสนใจในเพศตรงข้ามมากขึ้น และเป็นจุด
เริ่มต้นความรักระหว่างเพศ

**ทฤษฎีพัฒนาการทาง
บุคลิกภาพของอีริกสัน
(Erikson)**

พัฒนาการของมนุษย์มี 8 ขั้น คือ

1. ขั้นความเชื่อใจหรือขาดความเชื่อใจ (Trust Versus Mistrust) อายุตั้งแต่แรกเกิดถึง 1 ปี ในขั้นนี้เด็กจะพัฒนาความรู้สึกว่าตนเป็นที่ยอมรับและสามารถให้ความเชื่อใจเป็นมิตรแก่คนอื่น วิธีการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ ไม่ว่าจะเป็นการอุ้ม การให้อาหาร

2. ขั้นการควบคุมด้วยตนเองหรือสงสัย/อาย (Autonomy Versus Doubt or Shame) อยู่ในช่วงอายุ 2-3 ปี เด็กวัยนี้เริ่มเรียนรู้ที่จะช่วยตนเอง สามารถควบคุมตนเอง และสิ่งแวดล้อมรอบตัวได้

3. ขั้นการริเริ่มหรือรู้สึกผิด (Initiative Versus Guilt) อยู่ในช่วงอายุ 3-6 ปี เป็นขั้นพัฒนาการความคิดริเริ่ม หรือความรู้สึกผิด (Sense of VS. of Guilt)

4. ขั้นการประสบความสำเร็จ ความขยันหมั่นเพียรหรือรู้สึกด้อย (Mastery Versus Inferiority) อยู่ในช่วงอายุ 6-12 ปี เป็นขั้นที่ทุ่มเท ขยัน เพื่อเกิดความสำเร็จ ขอบแข่งขันร่วมกับเพื่อนกับกลุ่ม

5. ขั้นการรู้จักตนเองหรือความสับสนไม่รู้สึกรู้หาตัวเอง (Identity Versus Diffusion : Fidelity) อยู่ในช่วงอายุ 13-17 ปี (The College Years) เป็นขั้นการค้นหาความเป็นตนเอง สร้างความเป็นตนเองโดยผู้ใหญ่และสังคมมีอิทธิพล

6. ขั้นรู้สึกโดดเดี่ยว (Intimacy Versus Isolation) อยู่ในช่วงอายุ 18-22 ปี (Early Adolescence and Self Comment) เป็นขั้นความรับผิดชอบ เป็นผู้ใหญ่สร้างตัว

7. ขั้นความรับผิดชอบแบบผู้ใหญ่หรือความรู้สึกเฉื่อยชา (Generativity Versus Aborption) อยู่ในช่วงอายุ 22-40 ปี เป็นขั้นสร้างความเบิกแผ่น สืบวงศ์ตระกูล รับผิดชอบหน้าที่ รับผิดชอบครอบครัว ลูก

8. ขั้นความมั่งคั่ง สมบูรณ์ หรือหมดหวัง ทอดอาลัยชีวิต (Integrity Versus Despair) อยู่ในช่วงอายุ 40 ปี วัยชราเป็นขั้นมีความภูมิใจในความสำเร็จของชีวิต หรือเกิดความอาลัยท้อแท้ สิ้นหวัง ไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลงสภาพที่เกิดขึ้น

ความหมายและการสร้างความสัมพันธ์

การสร้างความสัมพันธ์ คือ การเปลี่ยนแปลงความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับผู้อื่น มีทักษะในการปรับตัวอยู่ในสังคม รวมทั้งความสามารถในการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน ความรู้สึกผิดชอบชั่วดี ตลอดจนคุณธรรม จริยธรรม ความตระหนักรู้ทางสังคมเป็นส่วนหนึ่งของพัฒนาการทางด้านสังคม ซึ่งเป็นการพัฒนาความเข้าใจขั้นพื้นฐานด้านความรู้สึก ความต้องการ และความปรารถนา ความคาดหวัง และเป็นทัศนคติที่บริสุทธิ์ ในการมองความเป็นมนุษย์ การแบ่งปันความคิด ความคาดหวัง ความต้องการ โดยผ่านกิจกรรมที่มีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และกระบวนการคิด อันจะนำไปสู่การบรรลุจุดมุ่งหมาย

บทบาทของผู้ปกครอง

1. พ่อแม่เป็นแบบอย่างที่ดี
2. ปลุกฝัง ให้ลูกเกิดศรัทธาต่อตนเอง มีวินัย มีความรับผิดชอบ มีมารยาท
3. การสนับสนุน ให้เด็กทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น
4. การส่งเสริม ให้เด็กค้นพบและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง
5. การเปิดโอกาส ให้เด็กทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง

บทบาทของครู

1. ครูเป็นแบบอย่างที่ดี
2. ให้เด็กได้ค้นหาลักษณะที่ภูมิ ใจฝึก ให้เด็กคิด บวก มองตัวเอง ในทางที่ดี เห็นข้อดี เห็นความสามารถ สิ่งที่น่าภาคภูมิใจของตัวเอง ทั้งด้านการเรียน การเล่น การดูแลตนเอง
3. ส่งเสริม ให้เด็กมีวิธีสร้างความสุขให้กับตนเอง
4. เปิดโอกาส ให้เด็กได้ทำกิจกรรมกลุ่มย่อย เป็นการเสริมสร้างทักษะการเข้าใจตนเองและเข้าใจผู้อื่น

สมาชิกในกลุ่มที่ 11

- 1.นางสาวมารีแย. อาบูบาช. รหัส. 059
- 2.นางสาวซาลีปะห์ อาลี รหัส 061
- 3.นางสาวอาชียะห์ แปเฮาะอีเล. รหัส 062
- 4.นางสาวอัสนี ดาโอะ. รหัส 063
- 5.นางสาวฟารีดา สะอูเซ็ง. รหัส. 064
- 6.นางสาวฮานิง. เวะหลง. รหัส 066

